

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора політичних наук, професора
Ніколаєнко Наталії Олександрівни на дисертаційну роботу Кравчук
Ольги Юріївни на тему «Загрози та виклики політичній безпеці
України в умовах гібридної війни» подану на здобуття наукового
ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 –
політичні інститути та процеси**

Актуальність теми дослідження проведеного О.Ю. Кравчук пояснюється тим, що наразі особливо великого значення набуло вивчення проблем безпеки, зокрема, політичної. Аналіз російсько-української гібридної війни надає підстави констатувати факт, що за період незалежності України, влада та суспільство не спромоглися забезпечити дієві заходи захисту економічного, інформаційного та гуманітарного простору, не створила умови для розвитку безпекових структур, і це стосується не тільки Збройних Сил України, а і створення дієвих інститутів по розробці механізмів захисту національної та політичної безпеки України. Тому актуальність дисертаційної роботи О.Ю. Кравчук «Загрози та виклики політичній безпеці України в умовах гібридної війни» не викликає сумніву. Дисертаційне дослідження О.Ю. Кравчук не тільки поглиблює теоретичні уявлення про визначення загроз та викликів політичної безпеки в умовах гібридної війни та обґрунтовує основні механізми забезпечення політичної безпеки сучасної України, а й презентує науково обґрунтовані підходи до розуміння сутності політичної безпеки. Отже, актуальність і доцільність дослідження здобувача зумовлені потребами сучасної політичної науки, які вимагають якісно нових рішень та логічних обґрунтувань.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації. Безперечною новизною є те, що дисертантка вперше на

науковому та прикладному рівні комплексним дослідженням політичної безпеки як самостійної складової національної безпеки, визначення основних векторів механізму забезпечення політичної безпеки Української держави в сучасних українських реаліях. На основі проведеного дослідження сформульовано низку концептуальних положень, узагальнень, висновків, пропозицій, запропонованих особисто дисертанткою, які відповідають критеріям наукової новизни, а саме: вперше: охарактеризовано й визначено історичні аспекти генезису поняття «безпека», позначено «політичну безпеку» як здатність і можливість нації та держави самостійно вирішувати питання державного устрою, незалежно проводити внутрішню і зовнішню політику в інтересах особистості та суспільства; визначено місце політичної безпеки в межах загальної системи національної безпеки як однієї з її основних складових та окреслено актуальні проблеми забезпечення політичної безпеки; виявлено основні напрями діяльності Української держави для забезпечення політичної безпеки, які мають стати одним з основних джерел забезпечення стабільності країни; представлено класифікаційні виміри загроз політичній безпеці, розуміння яких владними структурами має стати умовою попередження або прогнозування подальшої нейтралізації в залежності від складності ситуації;

Представлені наукові положення щодо наукової новизни і викликають заперечень. Усі положення наукової новизни логічно співвідносяться із визначеними завданнями дослідження.

Об'єкт, предмет та завдання дослідження логічно і структурно узгоджені, відповідають визначеній меті (с. 16). Організаційно-методичні засади проведеного дослідження розкрито повною мірою на достатньому фаховому рівні. Кількісний і якісний аналіз отриманих даних здійснено кваліфіковано. Надійність і вірогідність отриманих наукових результатів підтверджуються теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних принципів дисертаційної роботи, єдністю й логічністю всіх етапів дослідження, його організаційною цілісністю й чіткістю концептуальних

засад, гармонійним поєднанням статистичних методів і способів їх якісної інтерпретації.

У рецензованій роботі повно і ґрунтовно розкрито зміст чотирьох розділів відповідно до теми і сформульовано висновки, що логічно випливають із змісту проведеної розвідки, яка засвідчує, що авторові вдалося реалізувати мету і вирішити всі поставлені завдання (с. 16).

У першому розділі дисертанткою вдало розглянуто базові концептуальні підходи та методологічна основа дослідження політичної безпеки, здійснено системний аналіз наукових праць та теорій присвячених аналізу політичної безпеки, визначено низка понять та підходів до терміну «політична безпека» та суміжних з нею категорій (с. 20).

У другому розділі дисертантка вдало аналізує місце політичної безпеки в межах цілісної системи національної безпеки, зупиняється на нормативно-правовому регулюванні політичної безпеки держави в сучасній Україні (с. 56).

Заслуговує на увагу всебічний підхід О. Ю. Кравчук до аналізу глобальних загроз та стратегічних викликів політичній безпеці України, дисертантка вдало демонструє, що російська агресивна політика має системний і скоординований характер та задля реалізації стратегічних і тактичних завдань використовує широкий арсенал засобів гібридної агресії, серед яких можна виокремити наступні: використання інформаційної зброї, економічний тиск, втручання у внутрішньополітичні процеси в Україні, тощо (с. 72).

У четвертому розділі цікавим є погляд дисертантки на характеристику механізму забезпечення політичної безпеки, яку автор трактує як системну єдність нормативних, організаційних і практичних дій суб'єктів політики, за допомогою яких забезпечується досягнення цілей безпеки політичної системи суспільства. Авторка розглядає шляхи удосконалення системи політичної безпеки Української держави» зазначаючи, що першочерговим завданням сьогодні є розробка Концепції політичної безпеки України, на якій

ґрунтуватиметься вироблення узгоджених дій всіх суб'єктів забезпечення політичної безпеки, органів виконавчої влади при формуванні державної політики у сфері забезпечення політичної безпеки, подання пропозицій з метою вдосконалення її правового, методичного, науково-технічного та організаційного забезпечення (с. 106).

Значним позитивом дослідження бачиться уміння авторки оперувати аналітичним матеріалом і правильно оцінювати практичний бік особливостей формування та реалізації процесу люстрації.

Висновки повністю відповідають сформульованим завданням та змісту самої роботи та впливають з її основних положень. Дисертантка стисло формулює основні результати дослідження. На наш погляд, найбільш цінними є ті висновки які стосуються: визначення політичної безпеки, який базується на два основних підходах; перший підхід розглядає політичну безпеку як частину національної безпеки, другий підхід орієнтується на дослідження політичної безпеки як самостійної політичної категорії, чинниками для виокремлення політичної безпеки в самостійну одиницю стали: політичні цілі і цінності; політична стійкість і стабільність; політичні загрози; політичні конфлікти (с. 179, пункт 2); аналіз політичної безпеки України в умовах гібридної війни засвідчує, що агресія стала не причиною, а наслідком неспроможності політичної еліти, державних структур, громадськості, наукової спільноти протидіяти сучасним загрозам та викликам. Україна зможе протистояти новим глобальним загрозам та стратегічним викликам, лише реформувавши власну систему національної, політичної безпеки, побудувавши конкурентоспроможну економіку та створивши гідні умови існування для українських громадян (с. 181-182, пункт 6-7); запропоновано основні напрями вдосконалення механізму забезпечення політичної безпеки, зазначено, удосконалення механізму необхідно здійснювати за кількома основними напрямами: вдосконалення нормативно-правової бази зміцнення політичної безпеки; зміна системи

політичних і спеціальних інститутів забезпечення безпеки і залучення до цієї діяльності численних громадських організацій (с. 183, пункт 9).

Загалом, дисертаційне дослідження здійснено на високому науково-теоретичному рівні. Проте, оскільки деякі його положення є дискусійними, що пов'язано з означенням дисертантом власної позиції окремих досліджуваних проблем, варто зробити певні уточнення, зауваження та рекомендації з метою подальшого удосконалення обумовленої проблематики.

1. Занадто великої уваги дисертантка приділяє аналізу систематизації нормативно-правових документів регулювання політичної безпеки держави.

2. Характеризуючи законодавчу базу, щодо політичної безпеки дисертанткою надається забагато визначень.

3. Розглядаючи питання еволюції поглядів на концептуальні моделі політичної безпеки, авторка не приділила значної уваги дослідженням представників американської політичної науки.

4. Вказуючи на те, що політична безпека є складовою частиною національної безпеки, дисертанткою недостатньо розкриті складові політичної безпеки в контексті національної безпеки.

5. Аналізуючи російську агресію як виклик українському безпековому простору негрунтовно проаналізовано дефініцію «гібридна війна».

Але в цілому, зазначені зауваження не зменшують теоретико-прикладного значення отриманих результатів дослідження, тому відгук на автореферат є позитивним.

Висновок: Резюмуючи результати дослідження можна стверджувати, що дисертація Кравчук Ольги Юріївни на тему «Загрози та виклики політичній безпеці України в умовах гібридної війни» яка подана на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси, виконана на високому теоретико-методологічному рівні, що знайшло відображення у висновках, що складають

науковий підсумок дисертаційної праці, яка відповідає вимогам п.11 та п.13 «Порядку присудження наукових ступенів», щодо кандидатських дисертацій, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата політичних наук за обраною спеціальністю.

Офіційний опонент:

доктор політичних наук, професор,

завідувач кафедри політології

Миколаївського національного

університету імені В.О. Сухомлинського

Н.О. Ніколаєнко

